

Læringsmateriale om underretninger i sager om vold i nære relationer

Cases

Dette læringsmateriale er udviklet af Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Lev Uden Vold og Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK), samt med rådgivning fra Social- og Boligstyrelsen og Ankestyrelsen. Materialet skal støtte jordemødre, sundhedsplejersker og praktiserende læger i arbejdet med at opspore vold i nære relationer og æresrelaterede konflikter og underrette de sociale myndigheder.

Materialet består af fire korte film og tre cases med tilhørende refleksionsspørgsmål.

I de følgende tre cases får du som sundhedsprofessionel mulighed for at blive styrket i at få øje på tegn, forstå dynamikker og overveje handlemuligheder i mødet med gravide og småbørnsfamilier, hvor der kan være vold eller æresrelaterede konflikter på spil.

Casene kan med fordel anvendes, efter at du har set de fire læringsvideoer. Refleksionsspørgsmålene kan bruges som afsæt for dialog, erfaringsudveksling og fælles læring.

Se de fire korte videoer på Sundhedsstyrelsens hjemmeside:
www.sst.dk/vold-underretninger

Case 1

Du møder Sara, som er gravid i tredje trimester. Med sig har hun sin søn på halvandet år. Hendes partner kunne ikke passe sønnen i dag og deltager heller ikke i dagens samtale – ifølge Sara, fordi han havde noget vigtigt på arbejdet.

Det er første gang, du ser Sara siden hendes udeblivelse fra en tidligere aftale. Dengang havde du svært ved at få kontakt med hende, både via opkald og sms. Senere fik du en vag forklaring fra hende om, at der skete lidt for meget derhjemme, og derfor spørger du igen ind til årsagen for hendes udeblivelse i dag. Sara undgår øjenkontakt og svarer kort, at hun havde det "lidt skidt" den dag. Du undrer dig over, at hun nu giver en anden begrundelse for sit fravær, men vælger i stedet at spørge ind til, hvordan Sara har det nu.

Sara fortæller, at hun har svært ved at sove, vågner flere gange i løbet af natten og ofte har hovedpine. Hun beskriver også sin søn som mere urolig end normalt. Han græder uden tydelig grund, og hun oplever, at han både sover og spiser dårligere. Under samtalen lægger du mærke til, at drengen er meget stille og undgår øjenkontakt.

Du bemærker også, at Sara gentagne gange tjekker sin mobil under samtalen. Da du spørger ind til det, siger hun, at hendes partner godt kan blive urolig, hvis hun ikke svarer hurtigt. Da du spørger, om hun har nogen i sit netværk, der kan hjælpe med pasning eller støtte i hverdagen, fortæller hun, at hun ikke har meget kontakt med sin familie længere.

Refleksionsspørgsmål

- **Hvilke tegn fra casen kan indikere vold?**
- **Hvordan vil du forsøge at spørge ind for at opnå en bedre afklaring af, om der kan være tale om vold?**
- **Hvad er næste relevante skridt?**

Case 2

Du møder forældreparret Maria og Jonas. Maria er højgravid, og de har en søn på tre år. Du har tidligere haft kontakt med familien og husker, at sønnen er stille og indadvendt. Ved et tidligere møde bemærkede du blå mærker ved ørerne. Dengang forklarede forældrene det med, at han legede vildt.

Ved dagens besøg holder drengen sig tæt på forældrene under samtalen. Da han kravler op i sofaen til Maria, ser du tydelige blå mærker på hans ryg. Maria trækker blusen ned over mærkerne og siger: *"Han vælter jo hele tiden – vi kan ikke holde styr på ham."*

Da du spørger ind til mærkerne, hæver Jonas stemmen, afviser din bekymring og siger: *"Det er jo ikke noget problem. Det er bare sådan, børn er. Vi passer godt på vores søn!"*

Under hele samtalen afbryder Jonas hyppigt og insisterer på at svare – også på spørgsmål, du forsøger at rette direkte til Maria. Hver gang han hæver stemmen, kryber drengen længere væk. Når Maria svarer, gør hun det lavmælt og forsigtigt. Du bemærker, at hun flere gange søger øjenkontakt med Jonas, som om hun afventer hans reaktion.

Da Jonas kortvarigt forlader rummet for at tage et opkald, benytter du lejligheden til at tale med Maria alene. Du nævner, at mærkerne sidder et usædvanligt sted og spørger, om hun føler sig tryk derhjemme. Maria undviger dit blik og siger stille: *"Det ser måske lidt voldsomt ud, men Jonas ville aldrig gøre ham noget alvorligt."*

Refleksionsspørgsmål

- **Hvilke overvejelser gør du dig i forhold til at underrette i en situation som denne?**
- **Hvordan vil du håndtere, at den mulige voldsudsatte (Maria) afviser dine bekymringer – både for sig selv og barnet?**
- **Hvordan vil du konkret formulere dine observationer og bekymringer i en underretning?**
- **Hvem kan du søge sparring hos, hvis du er i tvivl om, hvordan du skal gribe situationen an?**
- **Hvad forventer du, der sker, efter din underretning er indgivet?**

Case 3

Du møder Amina og Omar, der er forældre til en pige på halvandet år og er gravide med deres andet barn i 25. uge. De hilser venligt og sætter sig tæt sammen.

Datteren følger højdekurven fint, men er faldet ned under sin vægtskurve siden sidste måling. Du bemærker, at hun er meget urolig. Hun spænder i kroppen, klynker og har svært ved at finde ro under besøget. Amina forsøger at berolige hende, men virker usikker og undskylder flere gange.

Du spørger, hvordan Amina selv har det. Hun smiler kort og svarer stille: *"Jeg er bare lidt træt... der er jo meget lige nu."* Da du spørger mere specifikt til søvn, siger hun, at hun sover dårligt: *"Jeg vågner meget. Nogle gange kan jeg ikke sove igen."* Hun nævner også, at hun har haft *"lidt ondt i maven"* og nogle dage *"ikke rigtig har lyst til mad."* Hun tilføjer, at det også var sådan før graviditeten.

Omar afbryder og siger, at *"det går fint derhjemme"*, og at *"Amina ikke behøver bekymre sig, men bare koncentrere sig om børnene."* Han nævner, at hans mor hjælper til og *"holder lidt øje med tingene."* Amina nikker, men hendes blik flakker, og hun ser hurtigt ned, da du spørger, om hun får tid til sig selv eller taler med nogen uden for hjemmet.

Du lægger mærke til, at Amina virker mere tilbageholdende end ved tidligere møder. Hun ser ofte hen på sin mand, før hun svarer, og retter ikke på ham, selv når han taler hen over hende. Du forsøger at foreslå et opfølgende møde om trivsel og datters vægtskurve, men han svarer: *"Det har vi ikke tid til lige nu, men det er heller ikke nødvendigt."*

Refleksionsspørgsmål

- **Er der noget i denne case, der vækker din bekymring?**
- **Hvilke dynamikker i relationen er du særligt opmærksom på?**
- **Hvordan kan du skabe mulighed for at tale alene med Amina i et fortroligt rum?**
- **Hvilke andre aktører kunne være relevante at kontakte i forbindelse med dine overvejelser i denne situation?**
- **Vil du lave en underretning i denne situation? Hvad taler for og imod?**
- **Hvad kunne være relevante næste skridt?**